

WSPOMNIENIA

Stanisław Plewa 1926–2006

W dniu 28 kwietnia 2006 r. zmarł Prof. dr hab. inż. Stanisław Plewa — długoletni, zasłużony pracownik naukowy i dydaktyczny Akademii Górniczo-Hutniczej. Pogrzeb Profesora odbył się w dniu Jego patrona, 08.05.2006 r., na cmentarzu Salwatorskim w Krakowie. Na uroczystości zgrupowali się Jego uczniowie, wychowankowie, współpracownicy, koleżanki i koledzy.

Stanisław Plewa urodził się w dniu 09.01.1926 r. w Wołkowysku, gdzie uczęszczał do szkoły powszechnej i pierwszej klasy gimnazjum. Dwie dalsze klasy gimnazjum ukończył na kompletach tajnego nauczania w Brzesku-Okocimiu. Okres okupacji hitlerowskiej spędził na południu Polski. Był żołnierzem XVI p.p. Ziemi Tarnowskiej AK, pseudonim *Janus*, placówka *Cezar-Celina* w Czchowie. W 1944 r. był członkiem zgrupowania partyzanckiego porucznika *Skorego* oraz cichociemnego porucznika *Meteora* w Woli Stróskiej k. Zakliczyna.

Maturę zdał w 1946 r. w Tarnowie w liceum matematyczno-fizycznym. W tym samym roku rozpoczął studia w zakresie geofizyki na Wydziale Górniczym Akademii Górniczej. Pracę dyplomową, zatytułowaną: *Zastosowanie badań promieniotwórczości skał w otworach wiertniczych w Rybnickim Zjednoczeniu Przemysłu Węglowego*, obronił w roku 1951. Praca ta otwiera długą listę opublikowanych wyników prac badawczych prof. Stanisława Plewy, poświęconych przede wszystkim geofizyce wiertniczej, petrofizyce i geotermii.

Pozostałe stopnie naukowe Stanisław Plewa zdobywał także na macierzystej uczelni. Praca doktorska pt. *Radio-metria i elektrometria wiertnicza serii węglonośnych Górnoląskiego Zagłębia*, obroniona w roku 1962, przyniosła Mu stopień doktora nauk technicznych. W 1966 r., na podstawie monografii pt. *Regionalny obraz parametrów geotermicznych obszaru Polski* i pomyślnie zdanego kolokwium habilitacyjnego, Rada Wydziału Geologiczno-Poszukiwawczego AGH nadała dr. hab. inż. Stanisławowi Plewie stopień naukowy docenta. W roku 1972 Rada Państwa nadała Stanisławowi Plewie tytuł naukowy profesora nadzwyczajnego nauk technicznych, a w roku 1980 tytuł profesora zwyczajnego. Od tej pory zajmował On stanowisko profesora zwyczajnego AGH.

W bieżącym roku, w dniu 30 września obchodzilibyśmy 50 lat działalności dydaktycznej i naukowo-badawczej profesora Stanisława Plewy w Akademii Górniczo-Hutniczej. Możemy śmiało powiedzieć, że całe swoje życie naukowe profesor Stanisław Plewa związał z AGH, rozpoczynając pracę jeszcze jako student na stanowisku młodszego asystenta w Katedrze Górnictwa Ogólnego w roku akademickim 1949/1950. Od roku 1957 Stanisław Plewa był zatrudniony w Katedrze Geofizyki Geologicznej na ówczesnym Wydziale Geologiczno-Mierniczym (później Geologiczno-Poszukiwawczym) AGH jako wykładowca i prowadził zajęcia, między innymi z geofizyki

kopalnianej. W tym okresie zapoczątkował kurs geofizyki wiertniczej dla geofizyków i dla geologów. W latach 1967–1975 pracował na stanowisku docenta w ówczesnym Instytucie Wiertniczo-Naftowym AGH jako kierownik Zakładu Geofizyki Wiertniczej, później Fizyki Złoże. Od lutego 1976 r. Stanisław Plewa był zatrudniony w Międzyresortowym Instytucie Geofizyki na Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym AGH, gdzie pełnił funkcję zastępcy dyrektora i był kierownikiem Zakładu Geofizyki Wiertniczej. W okresie od września 1981 do października 1982 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Geologiczno-Poszukiwawczego. Brał czynny udział w przygotowaniu planów studiów magisterskich na specjalności geofizyka stosowana i na specjalnościach geologicznych. Był autorem programów i zainicjował zajęcia z petrofizyki, kurs badania stanu technicznego otworów, jak również poszukiwawcze badania satelitarne. Zorganizował także laboratorium petrofizyczne. Po restrukturyzacji wydziału, w roku 1992 był kierownikiem Pracowni Petrofizyki w Zakładzie Geofizyki Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska AGH. Prowadził wykłady i seminaria na kursach magisterskich, doktoranckich i podyplomowych. Wypromował ponad 40 magistrów inżynierów na WGP i WGGiOŚ oraz 7 na Wydziale Wiertniczo-Naftowym AGH, a także 15 doktorów w specjalności geofizyka stosowana. Był wielokrotnie powoływany na recenzenta prac doktorskich oraz do przygotowania opinii o całokształcie dorobku osób starających się o przyznanie tytułu profesora.

Był członkiem Komisji Izotopowej przy Radzie do Spraw Pokojowego Wykorzystania Energii Jądrowej (1959). W latach 1969–1977 był członkiem Rady Naukowej Mię-

dzyresortowego Instytutu Geofizyki Stosowanej i Geologii Naftowej AGH, a w latach 1972–1974 — Rady Naukowej Instytutu Wiertniczo-Naftowego AGH. Działał w Komisji Petrofizyki PAN oraz Komisji Badań Planetarnych Ziemi PAN. Wielokrotnie był kierownikiem międzynarodowych zespołów badawczych. W latach 1970–1975 sprawował funkcję koordynatora prac naukowo-badawczych w międzynarodowym zespole RWPG.

Profesor Stanisław Plewa czynnie uczestniczył w geofizycznych pracach polowych i interpretacyjnych, w wyniku których zostały odkryte złoża gazu w Karpatach i na przedgórzu Karpat. Od grudnia 1950 r. do maja 1956 r. pracował w Przedsiębiorstwie Poszukiwań Geofizycznych (PPG) Centralnego Urzędu Geologii, najpierw w Krakowie (jako starszy technik przed ukończeniem studiów), potem w Krośnie (jako kierownik Oddziału Karotażowego). Od listopada 1954 r. do marca 1955 r. był równocześnie zatrudniony w Terenowym Przedsiębiorstwie Geologicznym Przemysłu Naftowego (TPGPN) z siedzibą w Krośnie (na stanowisku głównego inżyniera ds. geofizyki kopalnia-nej). W latach 1956–1962 należał do grupy pierwszych pracowników Przedsiębiorstwa Geofizyki Przemysłu Naftowego (PGPN) w Krakowie, które w ramach restrukturyzacji utworzono z połączenia PPG i TPGPN w marcu 1956 r. W początkowym okresie zatrudnienia w PGPN w Krakowie Stanisław Plewa sprawował funkcję naczelnego inżyniera, I zastępcy dyrektora, później był zatrudniony na stanowisku kierownika następujących działów: Studiów, Adaptacji Metod Geofizycznych oraz Wprowadzania Nowej Produkcji. W latach 1962–1976 Stanisław Plewa był kierownikiem Zakładu Geofizyki w Instytucie Naftowym, później w Instytucie Górnictwa Naftowego i Gazownictwa, obecnie jest to Instytut Nafty i Gazu w Krakowie. Jako pracownik przedsiębiorstw przemysłu naftowego organizował nowe jednostki polskiego górnictwa naftowego i czuwał nad ich rozwojem, wdrażał nowe i doskonalił istniejące metody pomiarów geofizycznych w otworach i na powierzchni ziemi. W latach 1950–1954 szkolił kadrę niższego dozoru geofizycznego i wiertniczego, będąc wykładowcą w technikum oraz w Szkole Majstrów Przemysłu Naftowego w Jaśle.

Pracując w Instytucie Naftowym zorganizował i wypożyczył w wiele zestawów pomiarowych laboratorium geofizyczne do badania fizycznych właściwości skał. Dzisiaj pracownicy PGNiG S.A., użytkownicy nowoczesnych systemów interpretacyjnych z zakresu geofizyki otworowej i sejsmiki, w pełni doceniają dalekowzroczone inicjatywy Profesora Stanisława Plewy w zakresie tworzenia laboratoriów petrofizycznych, niezbędnych do poprawnego rozwiązywania zadań.

Profesor Stanisław Plewa jest autorem 125 prac naukowych opublikowanych w krajowych i zagranicznych czasopiśmie, 9 patentów oraz ogromnej liczby opracowań dla przemysłu naftowego. Jest autorem 8 podręczników akademickich oraz dla techników geologicznych z zakresu

geofizyki wiertniczej i petrofizyki (najnowszy, pt. *Petrofizyka*, ukazał się w 1992 r.) oraz współautorem międzynarodowej publikacji *Geothermal Atlas of Europe* (1992), a także współautorem kilku monografii (ostatnia, dotycząca rozkładu parametrów geotermalnych, ukazała się w 1994 r.).

Był założycielem i redaktorem naczelnym czasopisma *Geofizyka i Geologia Naftowa* oraz miesięcznika *Nafta*, obecnie *Nafta-Gaz*. Od roku 1973 był członkiem Komitetu Redakcyjnego wydawnictwa *Prace Geologiczne PAN*. W roku 1994 ukazała się *Historia polskiego przemysłu naftowego* pod redakcją R. Wolłowicza, w której prof. Stanisław Plewa przedstawił rozdział pt. *Geofizyka naftowa w latach 1954–1986*.

Prof. Stanisław Plewa był członkiem Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Naftowego i Gazowniczego NOT (od 1952 r.), członkiem Komitetu Geofizyki PAN (od 1972 r.) oraz członkiem Komisji Nauk Geologicznych Oddziału PAN w Krakowie (od 1968 r.).

Został odznaczony: Srebrnym (1953) i Złotym (1958) Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1970) i Krzyżem AK (1998). Miał stopień Generalnego Dyrektora Górniczego III stopnia (1981). Nadano Mu Odznakę *Zasłużony dla Górnictwa Naftowego* (1974), a Jego nazwisko *za długoletnią i ofiarną pracę dla dobra górnictwa naftowego* zostało wpisane do Księgi Czynów i Osiągnięć *Nauka Ojczyźnie*.

Za działalność naukowo-badawczą został nagrodzony m.in. przez ministra nauki, szkolnictwa wyższego i techniki (1973, 1977, 1978, 1985), edukacji narodowej (1993) i ministra górnictwa i energetyki (1974), a także licznymi nagrodami rektora AGH.

W dniu 21.03.1997 r., w Zakładzie Geofizyki WGGiOŚ AGH, odbyło się jubileuszowe spotkanie z okazji 71. rocznicy urodzin Profesora, na którym zgromadziła się duża grupa Jego wychowanków i współpracowników. Jubilat wygłosił przemówienie zatytułowane *Moja droga do geofizyki*, wspominając wydarzenia z historii przemysłu naftowego. W tym wystąpieniu wielokrotnie nawiązywał do swojej pracy zawodowej. Uczestnicy spotkania — pracownicy Zakładu Geofizyki WGGiOŚ, Instytutu Górnictwa Nafty i Gazu oraz Spółki *Geofizyka Kraków* ze wzruszeniem przypominali sobie niektóre fakty z własnego życia.

Profesor Stanisław Plewa był człowiekiem skromnym, odpowiedzialnym i bardzo pracowitym. Dał się poznać jako dobry kierownik i opiekun prac badawczych i organizacyjnych. Był otwarty i chętny do współpracy, dzielił się swoimi pomysłami badawczymi, był opiekuńczy i równocześnie wymagający. Był pogodny i życzliwy. Zapamiętamy Jego optymistyczne spojrzenie na rzeczywistość, nie-raz uciążliwą i wymagającą dużego zaangażowania. Dewizą Profesora do ostatnich dni pracy było: *przecinaj kłody, które są ci rzucające pod nogi*.

Maria Bała & Jadwiga Jarzyna